

לְחַבְּלָא, וְכִלְהוּ בְּנֵי עֲלָמָא נְיִימִין, (וְאִתְּכַנְשׁוּ) וְטַעְמִין טַעְמָא
דְּמוֹתָא, וְהָא אוֹקִימָנָא.

תָּא חֲזִי, כַּד אֲתַעַר רוּחַ צְפוֹן, כְּדִין אֲתַקְבְּלָא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְאָלָא, וְאֲתַחְבְּרוּ כַּחְדָּא וְשִׂרְיָא בְּדְרוּעָא
בְּאַתְרָהָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא עִם
צְדִיקָיָא דְּבִגְנַתָּא דְּעֵדוֹן, וְכְדִין כָּל מָאן דְּיִתְעַר לְמַלְעֵי
בְּאוּרֵייתָא בְּהֵהוּא שַׁעְתָּא. הָא אֲשַׁתְּתֵּף בְּהֵדָה, בְּגִין דְּהֵיא
(יְתַבֵּת) וְכֹל אֲכַלוּסִין דִּילָהּ, מְשַׁבְּחָן לְמַלְכָּא עֲלָאָה, וְכֹל
אֵינּוֹן דְּאֲשַׁתְּכַחוּ (נ"א דְּאֲשַׁתְּכַחוּ בְּהֵדָה) בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּאוּרֵייתָא,
כְּלָהוּ כְּתִיבִין בְּבִנֵי הֵיכְלָא, וְאֶקְרוּן בְּשִׁמְהוֹן, וְאֵלִין
רְשִׁימִין בִּימָמָא.

תָּא חֲזִי שְׁמָא חְדָּא קְדִישָׁא אֵית בְּגִלּוּפֵי אֲתוּוֹן, דְּהוּא
שְׁלֵטָא מְפֻלְגוּ לִילִיָּא וְאֵילָךְ, וְאֵינּוֹן אֲתוּוֹן (כַּל"ךְ סַעֲפ"ה
יֵאֵעוּצ"ה) ם דְּמִנְצַפְךָ כְּלִיל לֹוֹן, אוֹקְמוּהָ, (יִשְׁעִיָּה ט) לְסַרְבֵּה
הַמְשָׁרָה. נ' הוּא אֲסֵתִים לְהָאֵי וּלְהָאֵי, כְּדִין כְּתָרִין כְּלִילָן
הוּא ו' (נ"א י') דְּשְׁמָא קְדִישָׁא אֲתַקִּין לֵיהּ. וְסֵתִים מְבוּעָהָ.
בְּתַר דְּאוּלִידַת, פְּתִיחָא הוּת בְּחַד רִישָׁא דְּפִתְחָא.

כַּד אֲתַחְרִיב בֵּי מְקַדְשָׁא, אֲסֵתִימוּ מְבוּעֵין מְכָל סְטָרִין.
(ס"א אֲתַ דְּאֲכִלִיל אֲתוּוֹן) וְאֲכִלִיל אֲתוּוֹן אַחְרָן, וְאֵינּוֹן שְׁבַעָה.
תְּלַת מֵהָאֵי סְטָרָא, וְאַרְבַּע מֵהָאֵי סְטָרָא. כַּל"ךְ. וְסִימָן (שִׁיר
הַשִּׁירִים ד) כְּלָךְ יִפְהַ רַעִיתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ, וְ דְּכַר וְנוֹקְבָא

כָּלִיל כַּחֲדָא, דָּא כָּלִיל תְּלַת מִכָּאן וְתְלַת מִכָּאן וְאִינוּן
 שִׁית. וְאוּקִימְנָא בְּאַלִּין תְּרִין אַתּוּון ע' ו' (נ"א ס' ו') אַתְּכִלְלוּ
 (תְּלִיסָר) תְּרִיסָר אַתּוּון סָלִיק מִנֵּייהוּ תְּרִי. חַד לְאַתָּר חַד, וְחַד
 לְאַתָּר חַד. (נ"א לְאַתָּר חַד וְחַד לְאַתָּר חַד)

כַּל"ךְ סַעֲפָה יֵאֵע"וּצָה, הָכִי אַתְּגְלִיפּוּ אַתּוּון, וְרִזָּא דָּא
 בְּכִי תִצָּא לְמַלְחָמָה, קָרָא דְכַתִּיב, (דְּבָרִים כב) פִּי יִהְיֶה
 נִעְרָה בְּתוּלָה. נִעַר כְּתִיב, בְּתַר דְּאַסְתָּלֵק לִילִיא, וְצַפְרָא
 נִהִיר, כְּדִין ה' סָלְקָא וְאַתְּכִלִּילַת בְּנִהוּרָא עֲלָאָה. וְכִדִּין
 יִדְעַת הַשְּׁחַר מְקוּמוֹ, דִּידַע (דְּיִדָּא) שְׁחַר מְקוּמוֹ דֵּה"א,
 וְאַתְּכִלִּילַת בְּגוּיָה.

תָּא חֲזִי, מִשֶּׁה הוּוּה שְׁמִשָּׂא, וּבְעָא לְאַעֲלָאָה לְאַרְעָא.
 אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא, מִשֶּׁה, כַּד אָתִי נִהוּרָא
 דְּשְׁמִשָּׂא, אַתְּכִלִּיל סִיְהָרָא (דף קנ"ז ע"א) בְּגוּיָה, הַשְּׁתָּא דְאַנְתָּ
 שְׁמִשָּׂא, הֵיךְ יְקוּמוּן כַּחֲדָא שְׁמִשָּׂא וְסִיְהָרָא, לָא נִהִיר
 סִיְהָרָא אֲלָא בְּשַׁעְתָּא דְאַתְּכַנִּישׁ שְׁמִשָּׂא, אֲבַל הַשְּׁתָּא
 לִית אַנְתָּ יְכִיל. אִי תְּבַעִי לְמַנְדַּע מְנַה שְׁלַח לָךְ אַנְשִׁים,
 לְגַרְמָךְ, בְּגִין לְמַנְדַּע.

תָּא חֲזִי, מִשֶּׁה, אִי תִימָא דֵּהוּוּא לָא יִדַּע דְּלָא יִיעוּל
 לְאַרְעָא בְּזַמְנָא דָּא. לָאוּ הָכִי, אֲלָא יִדַּע, וְהוּוּה בְּעִי
 לְמַנְדַּע מְנַה, עַד לָא יִסְתָּלֵק, וְשְׁלַח לְאַלִּין מְאַלְלִי, כִּיּוּן
 דְּלָא אַתִּיבוּ מְלַה כַּדְקָא יְאוּת, לָא שְׁלַח זַמְנָא אַחְרָא, עַד

דְּקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲזִי לִיָּהּ, דְּכַתִּיב, (דברים לב) עֲלֵה אֶל
הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ. וְכַתִּיב (דברים לד) וַיֵּרְאֵהוּ
יְיָ אֶת כָּל הָאָרֶץ. וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּי, אֶלֶּא כָּל אֵינּוֹן
דְּזַמִּינִין לְמִיקָם בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, כְּלֵהוּ אַחֲזִי לִיָּהּ לְמִשָּׁה.
וְאִתְמַר, וְאוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

כִּיּוֹן דְּשָׂאֲרֵי מִשָּׁה לְמִשְׁלַח, מַה אָמַר לוֹן. הֵיִש בְּהַ עֵץ.
וְכִי מַה הוּא דְּקָאֲמַר, וְאִי תִימָא דְּלָא יִדַּע. (לקמן יימא
מְלָה אֲבָל הֶכָא) אֶלֶּא הֶכִי אָמַר מִשָּׁה, אִם יֵש בְּהַ עֵץ, הָא
יִדְעֵנָא דְּאֵנָא אֵיעוּל לְתַמְן. מֵאִי עֵץ. דָּא אֵילָנָא דְּחַיִּי.
וְתַמְן לָא הוּהּ אֶלֶּא בְּגִין עֵדֶן דְּאַרְעָא. אָמַר אִם יֵש בְּהַ
עֵץ דָּא, אֵנָא אֵיעוּל לְתַמְן. וְאִי לָא, לָאו אֵנָא יְכִיל
לְמִיעֵל.

אָמַר רַבִּי חֵיָּיא, כְּתִיב (במדבר טו) וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְקוֹשֵׁשׁ
עֵצִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. מֵאֵן עֵצִים הֶכָא. וּמֵאֵן הוּא
דָּא. אֶלֶּא דָּא צְלַפְחָד, וְהוּהּ דְּיִיק עַל אֵלִין אֵילָנִין, הֵי
מְנַיְהוּ רַב עַל אַחְרָא, וְלֹא חֲשֵׁשׁ לִיקְרָא דְּמֵאַרְיָה,
וְאַחֲלַף שַׁבַּת לְשַׁבַּת. הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (במדבר כז) כִּי בַחֲטָאוֹ
מֵת, בַּחֲטָא ו' מֵת. (וְרוּז דְּכֵלָא וְדֵאִי מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים) בְּגִין כֶּךָ, הוּהּ
דְּיַנְיָה סְתִים, וְלֹא אֶתְפַּרֵּשׁ דְּיַנְיָה. כְּדִינִין אַחְרָנִין. בְּגִין
דְּמִלָּה דָּא בְּעֵי בַחֲשָׁאִי וְסְתִים וְלֹא גְלִיָּיא. וְעַל דָּא לָא
אֶתְמַר בְּאַתְגְּלִיָּיא, וְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבֶד יִקָּר לִיקְרָיָה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שָׂאָר עֲצִים בְּהַדִּי שֶׁבַת הָיָה מְקוֹשֵׁשׁ,
 וְקָבִיל עוֹנֵשׂא לְפֹם שַׁעְתָּא, וְאַתְכַּפֵּר חוֹבִיָּהּ. וְעַל
 דָּא אֶתְקַשְׁי מִשֶּׁה בְּדִינָא דְבִנְתָּא, הִלָּא יָדַע אִי אֶתְכַפֵּר
 לְמַהוּי לְבִנְתִּיהָ חוּלְקָ וְאַחְסָנָא אִי לָאו. כִּיּוֹן דְּדַכְר שְׁמִיָּה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב כִּן בְּנוֹת צִלְפַּחַד (דְּצִלְפַּחַד)
 דוֹבְרוֹת, אֶתִּידַע דִּהָא אֶתְכַפֵּר חוֹבִיָּהּ.

תָּא חֲזִי, ב' אֵילָנִין אֵינּוּן, חַד לְעֵילָא, וְחַד לְתַתָּא, בְּדָא
 חֲזִינ, וּבְדָא מוֹתָא. מֵאן דְּאַחְלַף לֹוֹן, גָּרִים לִיה
 מוֹתָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְלִית לִיה חוּלְקָא בְּהָהוּא עֲלָמָא. וְעַל
 דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (מְשַׁלֵּי כַּח) דְּבִשׁ מִצָּתָא אֶכּוֹל דִּיךְ וְגו'.
 אַרוֹן וְתוֹרָה בְּחַד קִיַּיְמִי. תוֹרָה עֲקָרָא, אַרוֹן בֵּיתָא. וְעַל
 דָּא, אַרְן חֶסֶר בְּלָא וְא"ו בְּכָל אַתָּר, אַרְן הַבְּרִית,
 אַרְן הָעֵדוּת. בְּכָל אַתָּר אַהֲרֹן דְּרוּעָא יְמִינָא, בַּר בְּחַד,
 דְּכַתִּיב (בַּמַּדְבָּר א) כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן,
 נְקוּד לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשֶּׁה אֵילָנָא דְּחִיַּי נְקֻט, וְעַל דָּא בַּעַא
 לְמַנְדַּע, אִי הָיָה שְׂכִיחַ בְּאַרְעָא, אִי לָאו, וּבְגִין כִּף
 אָמַר, הִישׁ בָּה עֵץ אִם אֵין וְהִתְחַזְקַתֶּם וְלִקְחַתֶּם מִפְּרֵי
 הָאָרֶץ. דִּהָא אֵילָנָא דְּחִיַּי אֶתְחַמֵּד לְכָלָא. וְאֵינּוּן לָא
 אֵייתִיאוּ אֶלָּא עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים וְתַאנִּים, בְּאֵילָנָא אַחְרָא
 תְּלִיין וְאַחִידֵן.

תָּא חֲזִי, (במדבר י"ג) שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים: בְּגִינְךָ. רַבִּי יְהוּדָה
 פָּתַח, (משלי כה) כְּצַנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן
 לְשׁוֹלְחָיו וְנֶפֶשׁ אַדוֹנָיו יֵשֵׁב. כְּצַנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר,
 דְּאֵהֲנִי לְגוֹפֵא וְלִנְפִשָׁא. צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו, אֵלוּ כָּלֵב
 וּפְנַחֵס דִּהּוּוּ שְׁלִיחֵי מְהֵימְנֵי לְגַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ. וְנֶפֶשׁ אַדוֹנָיו
 יֵשֵׁב, דְּאֵהֲדָרוּ שְׁכִינְתָא לְדִירָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, וְלֹא
 אֶסְתְּלֵקָא מִנֵּיהּוּ.

וְאֵלֵין דְּשֻׁדְר מִשָּׁה, גְּרִימוּ בְכֵייה לְדָרִין בְּתַרְאִין, וְגְרִימוּ
 לְאֶסְתְּלֵקָא מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אֶלְף וּרְבָבָן. וְגְרִימוּ
 לְסִלְקָא שְׁכִינְתָא מֵאַרְעָא מִבִּינֵיהּוּ דִּישְׂרָאֵל. אֵינּוֹן
 דְּשֻׁדְר יְהוֹשֻׁעַ, וְנֶפֶשׁ אַדוֹנָיו יֵשֵׁב.

רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא הוּוּ אֲזִלֵי בְאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יִיסָא
 לְרַבִּי חֲזַקְיָה. חֲמִינָא בְּאַפְךָ דִּיהֲרַהוּרָא אֵית בְּגִוּוּךָ.
 אָמַר לֵיהּ, הָא וְדַאי הָאֵי קָרָא אֶסְתְּכַלְנָא בֵּיהּ, כִּיּוֹן דְּאָמַר
 שְׁלֵמָה, (קהלת א) כִּי מִקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה
 וּמִקְרָה אֶחָד לָהֶם וְגו'. וְתַנִּינָן, דְּכָל מְלוּי דְּשְׁלֵמָה מְלָכָא,
 כְּלָהוּ סְתִימִין מִדְּרַגִּין דְּחֻכְמָתָא. אֵי הָכִי, הָאֵי קָרָא אֵית
 בֵּיהּ לְאֶסְתְּכַלְנָא, דְּהָא פְּתַחָא לְאֵינּוֹן דְּלָאוּ בְּנֵי
 מְהֵימְנוּתָא אֶשְׁתַּכַּח בֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ וְדַאי הָכִי הוּא, וְאֵית בֵּיהּ לְמַנְדַּע וְלְאֶסְתְּכַלְנָא.
 אֲדַהְכִי חָמוּ חַד בַּר נֶשׁ דִּיהוּה אָתִי, שְׂאֵל לֹוֹן מִיִּיא,

דְּהוּה צָחִי, וְהוּה לָאִי בְּתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא. אָמְרוּ לִיהּ, מֵאֵן
 אֲתָּ. אָמַר לֹון יוֹדָאִי אָנָּא, וְאָנָּא לָאִי וְצָחִינָּא. אָמְרוּ
 לְעִית בְּאוּרֵייתָא, אָמַר לֹון, עַד דְּאָנָּא עִמְכוּן בְּמַלְיָן,
 אָסֶלֶק לְהֵאִי טוֹרָא, וְתַמָּן אָסֵב מֵיִיא וְאֲשִׁתִּי.

אֲפִיק רַבִּי יִיסָא חַד זְפִירָא מְלִי מֵיִין, וְיֵהֵב לִיהּ. בְּתַר
 דְּשִׁתָּהּ, אָמַר נְסֶלֶק עִמָּךְ לְמֵיִיא. סְלִיקוּ לְטוֹרָא,
 וְאֲשִׁתְּכֹחוּ חַד חוּטָא דְּמֵיִיא דְּקִיקָא, וּמְלִי קֶטְפוּרָא חַד.
 יִתְבוּ. אָמַר לֹון הֵהוּא בַר נֶשׁ, הִשְׁתָּא שְׂאִילוּ, דְּהָא אָנָּא
 אֲשִׁתְּדִלְנָא בְּאוּרֵייתָא, עַל יְדוּי דְּחַד בְּרִי, דְּאָנָּא עֵיילִית
 לִיהּ לְבִי רַב, וּבְגִינִיהּ רֻוּחָנָא בְּאוּרֵייתָא. אָמַר רַבִּי
 חֲזַקִּיָּה אִי עַל יְדָא דְּבַרְךָ, טַב הוּא. אָבַל מְלָה דְּאָנָּן בֵּיהּ,
 אָנָּא חֲמִינָּא דְּלֵאֲתַר אַחְרָא בְּעֵי לְאֶסְתִּלְקָא. אָמַר הֵהוּא
 בַר נֶשׁ, אֵימָא מְלָךְ, דְּלִזְמַנִּין בְּאַפְרָקְסְתָּא דְּעַנְיָא תִּשְׁכַּח
 מְרַגְנִיתָא.

אָמַר לִיהּ הָאִי קָרָא דְּאָמַר שְׁלֵמָה, סַח לִיהּ. אָמַר לִיהּ,
 וְכִי ^(נ"א בְּמִדָּה) בְּמָה אַתּוּן פְּרִישָׁן מְשָׂאֵר בְּנֵי נֶשָׂא דְּלָא
 יִדְעִי. אָמְרוּ לִיהּ וּבְמָה. אָמַר לֹון, עַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה
 הָאִי קָרָא, וְלָא אָמַר הָאִי מְגַרְמִיָּה, כְּשָׂאֵר אֵינּוּן מְלִיָּן.
 אָלָא אַהֲדַר אֵינּוּן מְלִיָּן דְּטַפְשָׁאִי עֲלֵמָא דְּאֵמְרֵי כֹּךְ, וּמֵאִי
 אֵמְרֵי. כִּי מְקַרְהָ הָאָדָם וּמְקַרְהָ הַבְּהֵמָה וְגו', טַפְשָׁאִי דְּלָא
 יִדְעִי וְלָא מְסַתְּפֵלָן בְּחַכְמַתָּא אֵמְרֵי דְּהָאִי עֲלֵמָא אָזִיל

בְּמִקְרָהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲשַׁגַּח עָלֶייהוּ, אֶלֶּא
 מִקְרָהּ הָאָדָם וּמִקְרָהּ הַבְּהֵמָה וּמִקְרָהּ אֶחָד וְגו'.

וְכֵד שְׁלֵמָה אֶסְתַּכַּל בְּאֵלֵין טַפְשָׁאֵין דְקָאמְרִי דָּא קָרָא
 לֹון בְּהֵמָה, דְּאֵינֹון עֵבְדִין גְּרַמֵייהוּ בְּהֵמָה מִמֶּשׁ,
 בְּגִין דְּאֵמְרִי מְלִין אֵלֵין. וּמִנְלֹון. קָרָא דְעָלִיהּ אוֹכַח,
 דְּכַתִּיב, ^(קהלת ג) אֶמְרָתִי אֲנִי בְּלִבִּי עַל דְּבַרְת בְּנֵי הָאָדָם
 לְבָרַם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שְׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם. אֶמְרָתִי
 אֲנִי בְּלִבִּי וַחֲשִׁיבָנָא בְּהֵאֵי לְאֶסְתַּכַּלָּא עַל מָה, עַל דְּבַרְת
 בְּנֵי הָאָדָם. עַל הֵהוּא מְלָה דְטַפְשׁוֹתָא, דְּאֵינֹון אֶמְרִי
 לְבָרַם הָאֱלֹהִים בְּלַחוּדֵייהוּ, וְלֹא יִתְחַבְּרוּן בְּהֵדִי בְּנֵי נְשָׂא
 אַחֲרָנִין דְּאֵית לֹון מְהֵימְנוּתָא, וְלִרְאוֹת שְׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה
 לָהֶם.

וְלִרְאוֹת בְּהוּ אֵינֹון בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא, שְׁהֵם בְּהֵמָה מִמֶּשׁ,
 וְדַעְתֵייהוּ פְּבַעִירָא. הֵמָּה לָהֶם בְּלַחוּדֵייהוּ, וְלֹא
 לְאַעְלָאָה לְבְנֵי מְהֵימְנוּתָא בְּדַעְתָּא דְטַפְשׁוֹתָא דָּא, וְעַל
 דָּא הֵמָּה לָהֶם, וְלֹא לְאַחֲרָנִין. וּמָה דַעְתָּא דְלָהוֹן. פִּי
 מִקְרָהּ בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָהּ הַבְּהֵמָה וּמִקְרָהּ אֶחָד לְכֻלָּם וְגו'.

תִּיפַח רוּחֵיהוֹן דְּאֵינֹון בְּעִירִי. אֵינֹון טַפְשָׁאֵי. אֵינֹון
 מְחוּסְרֵי מְהֵימְנוּתָא. וְוִי לֹון וְוִי לְנַפְשֵׁייהוּ. טַב לָהוּ דְלֹא
 יִיתוֹן לְעֵלְמָא.

וּמָה אֶתִיב לֹון שְׁלֵמָה עַל דָּא. קָרָא אַבְתָּרִיָּהּ, וְאֶמַר, וּמִי

יֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ. מִי יוֹדַע בְּאֵינּוֹן טַפְּשָׁאִי, דִּלָּא
יְדַעֵי בִיקְרָא דְמַלְכָּא עֲלָאָה, וְלָא מִסְתַּכְּלֵי בְּאוּרֵייתָא,
רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה, הִיא לְמַעְלָה, לְאַתָּר עֲלָאָה,
לְאַתָּר יְקָר, לְאַתָּר קַדִּישָׁא, לְאַתְזָנָא מְנַהִירוּ עֲלָאָה,
מְנַהִירוּ דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, לְמַהוּי צְרוּרָא בְּצְרוּרָא דְחַיִּי,
וְאַשְׁתַּכַּחַת קַמִּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא עוֹלָה תְּמִימָה וְדָא הוּא
הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה.

וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ, וְלָאוּ לְהֵהוּא
אַתָּר דִּהוּהָ כָּל בַּר נֶשׁ, דְכָתִיב בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית ט) בְּצִלָּם
אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְכָתִיב (מִשְׁלֵי ב) נֵר יִי נִשְׁמַת אָדָם.
הֵיךְ אֲמַרִי אֵינּוֹן טַפְּשָׁאִי דִלָּאוּ מִבְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וְרוּחַ
אֶחָד לְכָל, תִּיפַח רוּחִיהוֹן, עָלֵיהוּ כְּתִיב, (תְּהִלִּים לֵה) ?הִיוּ
כְּמוֹץ לְפָנֵי רוּחַ וּמְלֹאךְ יִי דוּחָה. אֵלֵין יִשְׁתַּאֲרוּן בְּגִיּהֶנּוּם,
לְאֵינּוֹן דְרַגִּין תְּתַאֲיִן, וְלָא יִסְתַּלְקוּן לְדַרְי דְרִין. עָלֵיהוּ
כְּתִיב (תְּהִלִּים קד) יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וְרָשָׁעִים עוֹד אֵינָם
בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יִי הַלְלוּיָהּ. אָתוּ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא,
וּבְשִׁקוּ רִישִׁיָּהּ, אָמְרוּ וּמָה כָּל כַּךְ הוּהוּ עִמָּךְ וְלָא יְדַעְנָא,
זַכָּאָה הֵאִי שְׁעָתָא דְאַעְרַעְנָא בְּךָ.

(דף קנ"ח ע"א)

תוּ אָמַר, וְכִי עַל דָּא בְּלַחֲדוּי תְּוַה שְׁלֵמָה, וְהָא בְּאַתָּר

אַחֲרָא אָמַר כְּגֹוֹנָא דָּא, פֿתַח וְאָמַר, (קהלת ט) זֶה רָע בְּכָל
 אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַחַת הַשָּׁמַשׁ. זֶה רָע וְדָאִי. מַאי זֶה רָע. דָּא
 הוּא מֵאֵן דְּאוֹשִׁיד זְרַעָא בְּרִיקְנֵיָא, וְחֲבִיל אוֹרְחוֹי, בְּגִין
 דְּהָאִי לָאוּ מְדוּרִיָּה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יֵהֵא לִיהּ
 חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְּאָתִי. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים ה) כִּי לֹא
 אֵל חֲפִץ רָשָׁע אַתָּה לֹא יְגוֹרְךָ רָע. עַל דָּא אָמַר, זֶה רָע,
 דְּלֹא יֵהֵא לִיהּ מְדוּרָא לְעֵילָא.

כִּי מְקַרְה אַחַד לְכָל וְגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מְלֵא רָע (בְּגִין דָּא)
 וְהוֹלִלוֹת בְּלִבָּבָם. בְּחַיֵּיהֶם שְׁטוּתָא תְּקִיעַ בְּלַבֵּייהוּ,
 וְאֵינּוֹן מְחוּסְרֵי מְהִימְנוּתָא, וְלִית לוֹן חוּלְקָא בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וּבְאֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, לָאוּ בְּעֵלְמָא דִּין,
 וְלֹא בְּעֵלְמָא דְּאָתִי, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (קהלת ט) וְאַחֲרֵי אֵל
 הַמֵּתִים.

תָּא חַזִּי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְהַר לְבְנֵי עֵלְמָא וְאָמַר,
 (דברים ל) וּבְחֶרֶת בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶהּ, (בְּהָאִי עֵלְמָא, וּבְעֵלְמָא
 דְּאָתִי) וְחַיִּין דִּיהֶהוּא עֵלְמָא נִינְהוּ. אֵינּוֹן חַיִּיבִין מְחוּסְרֵי
 מְהִימְנוּתָא מַאי קָא אָמְרִי. (קהלת ט) כִּי מִי אֲשֶׁר יִבְחַר וְגו' .
 אַף עַל גַּב דִּיבְחַר בַּר נָשׁ בְּהָאִי עֵלְמָא (ס"א בְּהוּא עֵלְמָא) כְּמָה
 דְּאָמַר, לָאוּ הוּא כְּלוּם, דְּהָא מְסִירָא דָּא בִּידְנָא, (קהלת ט)
 אֵל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ בְּטַחֲוֹן, וּמְסִירָא דָּא בִּידְיֵיהוּ, (קהלת ט) כִּי
 לְכָלֵב חַי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמֵּת. הֵיךְ יֵהֵא לָן חַיִּין

בַּהֲהוּא עֲלֵמָא. וְעַל דָּא זֶה רַע וְדָאִי, דִּלָּא יְדוּרוֹן בְּמַלְכָּא
עֲלָאָה, וְלָא יְהֵא לֹון חוּלְקָא בֵּיתָא.

וְאַף עַל גַּב דְּכָל הָנִי קָרָאִי תְּשַׁכַּח סְמִיכִין לְחֻבְרֵיִיא
בְּמַלְיִן אַחֲרָנִין, אֲבָל וְדָאִי שְׁלֵמָה קָא אַתָּא לְגַלְלָאָה
עַל אֵינֹון חֲיִיבִין מְחוּסְרֵי מְהֵימְנוּתָא, דִּלִּית לֹון חוּלְקָא
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא דְּאֵתִי.

אֲמַר לִיָּה, תְּבַעֵי דִּנְתַּחְבֵּר בַּהֲדָךְ וְתוֹזִיל בַּהֲדָן. אֲמַר לְהוּ,
אִי עֲבִידְנָא חֲכִי, אֹורֵיִיתָא יְקָרִי עָלִי כְּסִיל, וְלָא
עוּד אָלָא דְּאֵתְחִיבְנָא בְּנַפְשָׁאִי. אֲמָרוּ לִיָּה לְמָה. אֲמַר
לֹון דִּהָא שְׁלִיחָא אֲנָא, וְשִׁדְרוּ לִי בְּשְׁלִיחוּתָא, וְשְׁלֵמָה
מַלְכָּא אֲמַר, (מִשְׁלִי כו) מְקַצָּה רַגְלִים חָמָס שׁוֹתָה שׁוֹלַח
דְּבָרִים בְּיַד כְּסִיל. תָּא חֲזִי, מְרַגְלִים עַל דִּלָּא אֲשֶׁתְּכַחוּ
בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא וְשְׁלוּחֵי מְהֵימְנוּתָא, אֵתְחִיבוּ בְּנַפְשֵׁיִיהוּ
בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא דְּאֵתִי. נָשַׁק לֹון, וְאֹזַל לִיָּה.

אֹזְלוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא, עַד דִּהוּוּ אֹזְלוּ פִּגְעוּ בְּאֵינֹון
בְּנֵי נֶשָׂא. שְׁאִילוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא עָלֵיהּ,
אֲמָרוּ מַה שְּׁמִיָּה דִּהֲהוּא בַּר נֶשָׁ. אֲמָרוּ, רַבֵּי חֲגִי הוּא,
וְחֻבְרָא דְּבִין חֻבְרֵיִיא הוּא, וְשִׁדְרוּ לִיָּה חֻבְרֵיִיא דְּבַבְל,
לְמַנְדַּע מַלְיִן מְרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְשִׁאֲר חֻבְרֵיִיא. אֲמַר
רַבֵּי יִיסָא, וְדָאִי דָּא הוּא רַבֵּי חֲגִי, דְּכָל יוֹמוּי לָא בַּעָא
לְאַחֲזָאָה גְּרַמִּיָּה בְּמַה דִּידַע, וְעַל דָּא אֲמַר לֹון דִּהָא בְּרִיָּה

זָכָה לִיָּה בְּאוֹרֵיִתָּא, בְּגִין דְּאִמַר קָרָא, (משלי כו) רְאִיתָ אִישׁ
 חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכִסִּיל מִמֶּנּוּ. וְדַאי שְׁלִיחָא מְהִימְנָא
 אִיהוּ, (וּזְבָאָה הוּא שְׁלִיחָא מְהִימְנָא) וּזְבָאָה אִיהוּ מֵאן דְּשִׁדַר מְלוֹי
 בִּידָא דְשְׁלִיחָא מְהִימְנָא.

תָּא חֲזִי, אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אֲבֵרָהָם מִבְּנֵי כְנַעַן הוּא, כְּמָה
 דְּאִתְּ אִמַר, (הושע יב) כְּנַעַן בִּידוֹ מֵאֲזִנֵי מֶרְמָה. וּכְנַעַן
 כְּתִיב עָלֶיהָ, (בראשית ט) אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה
 לְאֶחָיו. וּבְגִין דְּהוּא שְׁלִיחָא מְהִימְנָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ.
 (בראשית כד) בֵּא בְרוּךְ יִי. בְרוּךְ יִי מִמֶּשׁ. וְעַל דָּא אֲכֹתִיב הָכִי
 בְּאוֹרֵיִתָּא, בְּגִין דְּנִפְק מִהֵיא קָלְלָה, וְאִתְּבֵרַךְ. וְלֹא דִי
 לִיָּה דְנִפְיָק מִנָּה, אֲלֹא דְאִתְּבֵרַךְ בְּשָׁמַיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְאוּלִיפְנָא דְאִתָּא מְלֵאךְ, וְאֲעִיל מְלָה דָּא בְּפוּמֵיהּ
 דְּלִבָּן.

וַיִּשְׁלַח אוֹתָם מֹשֶׁה וְגו', כְּלָם אֲנָשִׁים. כְּלָהוּ זַכָּאִין הוּוּ,
 וְרִישֵׁי דִישְׂרָאֵל הוּוּ. אֲבָל אֵינּוֹן דְּבֵרוּ לְגֵרְמֵייהוּ
 עֵיטָא בִישָׂא. אֲמַאי נְטִלֵי עֵיטָא דָּא. אֲלֹא אֲמָרוּ, אִי
 יִיעֲלוֹן יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, נִתְעֵבֵר אֲנָן מִלְמַהוּי רִישִׁין,
 וַיִּמְנֵי מֹשֶׁה רִישִׁין אַחֲרָנִין, דְּהָא אֲנָן זַכִּינָן בְּמַדְבְּרָא
 לְמַהוּי רִישִׁין, אֲבָל בְּאַרְעָא לָא נְזַכִּי. וְעַל דְּנְטִלֵי עֵיטָא
 בִישָׂא לְגֵרְמֵייהוּ, מִיתוּ אֵינּוֹן, וְכָל אֵינּוֹן דְּנִטְלָן מְלִייהוּ.

(דף קנ"ח ע"ב)

אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שְׁלַח מֹשֶׁה וְגו', אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, מֹשֶׁה אֶסְתַּכַּל וַיֵּדַע דָּלָא יִצְלַחֹן בְּאַרְחֵייהוּ,
 כְּדִין צִלִּי עָלֶיהָ דִּיהוֹשֻׁעַ. כְּדִין כָּלֵב הָוָה בְּדוּחְקָא, אָמַר,
 מָה אַעֲבִיד, הָא יְהוֹשֻׁעַ אֲזִיל בְּסִייעָתָא עֲלָאָה דְּמֹשֶׁה,
 דְּשָׁדַר בֵּיהּ נְהִירוֹ דְּסִיְהָרָא, וְהוּא אֲנַהִיר עָלֶיהָ בְּצִלוֹתֶיהָ,
 בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁמַשָּׂא. מָה עֵבַד כָּלֵב. אֶשְׁתַּמִּיט מִנֵּייהוּ,
 וְאֲתִי לְגַבֵּי קַבְרֵיִיא דְּאַבְהֹן, וְצִלִּי תַמָּן צִלוֹתֶיהָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲרַח אֲחָרָא נָטִיל, וְעָקִים שְׁבִילִין,
 וּמָטָא עַל קַבְרֵי דְּאַבְהֹן, וְאֶסְתַּכֵּן בְּגַרְמִיָּה, דְּהָא
 כְּתִיב וְשָׁם אַחִימָן שָׁשִׁי וְתַלְמִי יְלִידֵי הָעֵנָק. אָבֵל מֵאֵן
 דְּאִיהוּ בְּדוּחְקָא, לָא אֶסְתַּכַּל מְדִי. כֶּךָ כָּלֵב, בְּגִין דְּהוּא
 בְּדוּחְקָא, לָא אֶסְתַּכַּל מְדִי, וְאַתָּא לְצִלָּאָה עַל קַבְרֵי
 אַבְהֹן, לְאַשְׁתַּזְבָּא מְעִיטָא דָּא.

(במדבר יג) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי יִצְחָק

אָמַר, וְכִי הוֹשֻׁעַ קָרְאִיהָ קָרָא, וְהָא כְּתִיב (שמות יז)

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ. (שמות לג) וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נֶעַר. (שמות

יז) וַיַּחֲלוֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ. אֵלָּא אָמַר לִיהָ מֹשֶׁה, יְהָ יוֹשִׁיעַךְ

מִנֵּייהוּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כִּיּוֹן דְּשָׁדַרְיָה לְמִיעַל לְתַמָּן, אַצְטְרִיךְ
 לְמַהוּי שְׁלִיָּם. וּבְמָה. בְּשִׁכְיַנְתָּא. דְּעַד הָהִיא שְׁעָתָא

נֶעַר אֶקְרִי, כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא. וּבִהֵיא שְׁעָתָא קְשִׁיר לִיה
 מֹשֶׁה בִּהְדָּה, וְאַף עַל גַּב דְּאַשְׁכַּחן יְהוֹשֻׁעַ בְּקַדְמֵיתָא,
 קָרָא קְרִייהָ הָכִי עַל הַהוּא דְזַמִּין לְמִקְרִייהָ. אָמַר מֹשֶׁה,
 וְדַאי לָא אֶצְטְרִיךְ דָּא לְמִיעַל תַּמָּן, אֶלָּא בְּשִׁכְיַנְתָּא,
 וְהָכִי אֶתְחַזִּי.

(במדבר יג) הִישׁ בַּה עֵץ אִם אֵין וְגו', רַבִּי חֲזִיא אָמַר, וְכִי
 לָא הוּהוּ יַדַּע מֹשֶׁה דְּאִית בַּה כִּמָּה אֵילָנִין מְשַׁנְיִין
 דָּא מִן דָּא, וְהָא הוּא שִׁבַּח לָהּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה זְמַנִּין,
 וְהוּא אֶסְתַּפֵּק בְּדָא. וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאמַר לִיה
 לְמֹשֶׁה בְּקַדְמֵיתָא, דְּהִיא אַרְץ זֹבַת חֶלֶב וְדַבֵּשׁ. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, הָא אֶתְעֵרוּ חֲבֵרֵי יֵא, דְּכַתִּיב, (איוב א) אִישׁ הִיָּה בְּאַרְץ
 עוֹץ אֵיּוֹב שְׁמוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רַמְזוּ לָהֶם רַמִּיזָא דְּחֲכַמְתָּא, עַל מַה
 דְּשְׁאִילוּ בְּקַדְמֵיתָא. דְּכַתִּיב, (שמות י"ז) הִישׁ יִי
 בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵין. אָמַר, תַּמָּן, תַּחֲמוֹן, אִי הִיא אֶתְחַזִּיא
 לְהָאִי, אוּ לְהָאִי. אָמַר לֹן, אִי תַחֲמוֹן דְּאֵיבָא דְּאַרְעָא
 כְּשָׂאֵר אַרְעֵי דְּעַלְמָא, יֵשׁ בַּה עֵץ אֵילָנָא דְּחֵיִי, וְלָא
 מֵאַתֵּר עַלְאָה יֵתִיר. וְאִי תַחֲמוֹן דְּאֵיבָא דְּאַרְעָא יֵתִיר
 וּמְשַׁנְיָא מְכַל אַתֵּר דְּעַלְמָא, תַּנְדְּעוֹן, דְּהָא מַעֲתִיקָא
 קַדִּישָׁא קָא נְגִיד וְאַתְמִשְׁךְ הַהוּא שְׁנוּיָא עַלְאָה, מְכַל
 אַתְרֵי דְּעַלְמָא. וּבְדָא תַּנְדְּעוֹן, הִישׁ בַּה עֵץ, אִם אֵין,

וְדָא בְּעִיתוֹן בְּקִדְמִיתָא (דבמעיכון בעיתון) לְמַנְדַּע דָּא, דְּכַתִּיב,
 (שמות יז) הִישׁ יִי בְּקַרְבְּנוּ. בְּקַרְבְּנוּ דִּי יִקָּא, אוּ אִם אֵין. וְעַל
 דָּא וְהִתְחַזְּקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ, לְמַנְדַּע שְׁנוּיִיא
 דִּילִיָּה.

וְהִימִים יָמֵי בְּפוּרֵי עֲנָבִים. וְהִימִים, מֵאֵי קָא מִיָּרִי, דְּהָא
 וְאִז בְּפוּרֵי עֲנָבִים סָגִי לִיָּה. אֶלָּא וְהִימִים, אֵינּוֹן
 דְּאֶשְׁתְּמוּדְעָן, כְּלָהוּ הָווּ מִתְחַבְּרָן בְּהֵוֹא זְמַנָּא בְּהֵוֹא
 אֵילָנָא דְּחֻטָּא בִּיהַ אָדָם הָרָאשׁוֹן. כְּמָה דְּתַנִּינָן עֲנָבִים הָיוּ
 וְעַל דָּא, וְהִימִים: אֵינּוֹן דְּאֶשְׁתְּמוּדְעָן, יָמֵי בְּפוּרֵי עֲנָבִים
 דִּי יִקָּא.

(במדבר יג) וַיַּעֲלוּ בְּנֵגֶב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן. וַיָּבֹאוּ מִבְּעֵי לִיָּה.
 אֶלָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּלֵב הוּא דְּאֶתָּא לְצִלָּאָה עַל
 קִבְרֵי אֲבֹהֵתָא. אָמַר כָּלֵב, יְהוֹשֻׁעַ הָא בְּרַכִּיָּה מֹשֶׁה
 בְּסִיּוּעָא עֲלָאָה קִדִּישָׁא, וַיִּכִּיל לְאֶשְׁתִּזְבָּא מִנִּיָּהוּ, וְאִנָּא
 מַה אַעֲבִיד. אֵימְלֹךְ, לְמַבְּעֵי בְּעוֹתָא עַל קִבְרֵי אֲבֹהֵתָא,
 בְּגִין דִּישְׁתִּזִּיב מְרוֹזִיהוֹן (ס"א מְעִיטָא בִּישָׁא) דְּשָׂאָר מְאֵלְלִין.

רַבִּי יֶצְחָק אָמַר, מֵאֵן דְּהוּוּ רָשִׁים מְכֻלְהוּ דָּא עָאֵל
 בְּגוֹוִיָּה דְּבִיָּה תִלְיָא כְּלָא. וְתָא חֲזִי, מֵאֵן הוּא מְשָׂאָר
 אַחֲרֵי דִיכּוּל לְאֶעֱלָא תַמָּן, דְּהָא כְּתִיב וְשָׂם אַחֲמִימָן שְׁשִׁי
 וְתִלְמִי, וּמְדַחִילוּ דְּלֵהוֹן מֵאֵן יִכִּיל לְאֶעֱלָאָה (דף קנ"ט ע"א)
 בְּמַעֲרָתָא. אֶלָּא שְׁכִינְתָא עָאֵלֵת תַּמָּן בְּכָלֵב, לְבִשְׂרָא

לְאַבְהֶן, דְּהָא מָטָא זְמַנָּא לְאַעְלָא בְּנִייהוּ לְאַרְעָא, דְּאוּמֵי
לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא הוּא וַיָּבֵא עַד חֶבְרוֹן.

תָּאנָא, אַחִימֵן שֵׁשִׁי וְתַלְמִי, מִמָּאן נִפְקוּ. זְרַעָא הוּוּ
מֵאֵינוֹן נְפִילִין, דְּאַפִּיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּאַרְעָא, וְאוּלִידוּ מִבְּנֵת אַרְעָא, וּמִנִּייהוּ נִפְקוּ גִיבְרֵי
עֲלָמָא, כַּמָּה דְכְּתִיב, (בראשית ו) הֵמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם
אַנְשֵׁי הַשָּׁם. אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, שְׁמֵשִׁי (נ"א מִדְּאַתְבָּרִי) עֲלָמָא
מִשְׁתַּכְּחִי. אַנְשֵׁי הַשָּׁם אַחִימֵן שֵׁשִׁי וְתַלְמִי.

(במדבר יג) וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל וְגו', רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח,
(ישעיה מב) כֹּה אָמַר הָאֵל יְיָ בּוֹרָא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם
וְגו'. כַּמָּה אֵית לְהוּ לְבַנֵּי נֶשָׂא לְאַסְתַּכְּלָא בְּפוּלְחָנָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּמָּה אֵית לְהוּ לְאַסְתַּכְּלָא בְּמִלֵּי
דְּאוּרֵייתָא, דְּכָל מָאן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, כְּאֵילוּ מְקַרְב
כָּל קוּרְבָנִין דְּעֲלָמָא לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלֹא עוֹד
אַלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר לֵיהּ עַל כָּל חוּבוֹי,
וּמִתְקַנֵּין לֵיהּ כַּמָּה פּוּרְסִיין לְעֲלָמָא דְּאַתֵּי, (חסר).

רַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזִיל בְּאַרְחָא בְּהַדֵּי רַבִּי אַבָּא, שָׁאל לֵיהּ,
אָמַר מְלָה חַד בְּעֵינָא לְשָׂאֲלָא, פִּיּוֹן דִּידַע קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דְּזַמִּין בַּר נֶשׁ לְמַחְטֵי קַמִּיָּה, וְלִמְגִזֵּר עָלֵיהּ
מִיתָה, אַמְאֵי בְּרָא לֵיהּ. דְּהָא אוּרֵייתָא הוּוּ תְּרֵי אֲלַפִּין
שְׁנַיִן עַד לָא אֵיבְרֵי עֲלָמָא. וְכְּתִיב בָּהּ בְּאוּרֵייתָא, (במדבר

יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָלָהּ. (במדבר כז) אִישׁ כִּי יָמוּת. וַיָּמָת. וַיַּחֲיֵי פְלוֹנִי וַיָּמָת. מֵאֵי קִבְעֵי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ בְּהֵאֵי עֲלָמָא, דְּאֶפִּילוּ אֵי אֲשֶׁתְּדִל בְּאוֹרֵייתָא יִמָּא וְלִילֵיא יָמוּת, וְאֵי לָא אֲשֶׁתְּדִל בְּאוֹרֵייתָא יָמוּת, כִּלָּא בְּחַד אֲרָחָא, בַּר פְּרִישׁוּתָא דֵּהֵהוּא עֲלָמָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר. כְּטוֹב כַּחוּטָא. (קהלת ט)

אָמַר לֵיהּ, אוֹרְחוּי דְּמָאָרְךָ, וְגַזְרֵי דְּמָאָרְךָ, מַה לָּךְ לְמַטְרַח בְּהוּ. מַה דְּאֵית לָךְ רִשׁוּ לְמַנְדַּע וְלֹא־סִתְּכָלָא שְׂאִיל, וְדִלִּית לָךְ רִשׁוּ לְמַנְדַּע, כְּתִיב (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ, דְּאוֹרְחוּי דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסִתְרִין, גְּנִיזִין עֲלָאִין, דֵּהוּא סְתִים וְגַנִּיז לִית לָן לְשִׂאֲלָא. אָמַר לֵיהּ, אֵי הָכִי, הָא אוֹרֵייתָא כִּלָּא סְתִים וְגַנִּיז, דֵּהֵא הֵיא שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה הוּי, וּמֵאן דְּמַתְּעַסֵּק בְּאוֹרֵייתָא כְּאֵלוּ אֲתַעְסֵק בְּשְׂמִיָּה קְדִישָׁא, וְאֵי הָכִי, לִית לָן לְשִׂאֲלָא וְלֹא־סִתְּכָלָא.

אָמַר לֵיהּ אוֹרֵייתָא כִּלָּא סְתִים וְגַלְיָא, וּשְׂמִיָּה קְדִישָׁא סְתִים וְגַלְיָא, וּכְתִיב (דברים כט) הַנְּסֹתְרוֹת לֵה' אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגַלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ, הַנְּגַלוֹת לָנוּ, דְּאֵית רִשׁוּ לְשִׂאֲלָא, וְלַעֲיִנָּא וְלֹא־סִתְּכָלָא בְּהוּ וְלְמַנְדַּע בְּהוּ. אַבְל הַנְּסֹתְרוֹת לֵי אֱלֹהֵינוּ, דִּילֵיהּ אֵינּוּן, וְלֵיהּ אֲתַחְזִיין, דְּמֵאן יְכִיל לְמַנְדַּע וְלֹאֲתַדְּבָקָא דַּעְתּוּי סְתִימָא, וְכֹל שְׂפֹן לְמִשְׂאֵל.

תָּא חֲזִי, לֵית רְשׁוּ לְבַנֵּי עֲלָמָא לְמִימַר מְלִין סְתִימִין
 וּלְפָרְשָׁא לֹון, בַּר בּוּצִינָא קְדִישָׁא רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּהָא
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲסִתְכֶם עַל יְדוּי. וּבְגִין דְּדָרָא דִּילֵיהּ
 רְשִׁימָא הוּא לְעֵילָא וְתַתָּא, וְעַל דָּא מְלִין אֲתַמְרוּ
 בְּאַתְגְּלִינָא עַל יְדוּי, וְלֹא יְהֵא דָרָא כְּדָרָא דָּא דְּאִיהוּ
 שְׂאֲרֵי בְּגוּיָהּ, עַד דְּיִיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא.

אַבְל תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ (בְּכֹלָא הוּא כְּעִין דּוּגְמָא

דְּעֵילָא תָּא חֲזִי) רְזָא דְּמַלְאָה, תְּלַת עֲלָמִין אֵית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ גְּנִיז בְּגוּוּיָהּ. עֲלָמָא קְדֻמָּאָה, הֵהוּא
 עֲלָאָה טְמִירָא דְּכֹלָא, דְּלֹא אֲסִתְכַל בֵּיהּ, וְלֹא אֲתִידַע
 בֵּיהּ, בַּר אִיהוּ, דְּאִיהוּ גְּנִיז בְּגוּוּיָהּ.

עֲלָמָא תְּנִינָא, דְּאִיהוּ קְשִׁיר בְּהֵהוּא דְּלְעֵילָא, וְדָא הוּא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּמוּדַע מְנִיָּה, כְּמָה
 דְּכְתִיב (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָקָה, זֶה הַשַּׁעַר לֵי. וְדָא
 הוּא עֲלָמָא תְּנִינָא.

עֲלָמָא תְּלִיתָאָה, הֵהוּא עֲלָמָא תַתָּאָה מְנִיָּהּ, דְּאֲשֶׁתְּכַח
 בֵּיהּ פְּרוּדָא, וְדָא הוּא עֲלָמָא, דְּמִלְאָכֵי עֲלָאֵי
 שְׂרִיין בְּגוּוּיָהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ, וְלֹא
 אֲשֶׁתְּכַח. אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ הִשְׁתָּא, כַּד בַּעָן לְאֲסִתְכַלָּא
 וְלִמְנַדַּע לֵיהּ, אֲסִתְלַק מְנִיָּהּ, וְלֹא אֲתַחֲזִי, עַד דְּכֻלְהוּ

שְׂאֵלֵי אֵיִה מְקוּם כְּבוֹדוֹ. (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.
וְהֵאֵי הוּא עֲלָמָא דְלֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ תְּדִירָא.

כְּגוּוֹנָא דָא, (בראשית ט) בְּצֻלָם אֱלֹהִים עֲשֶׂה אֶת הָאָדָם.
כְּדִין אֵית (דף קנ"ט ע"ב) לֵיהּ תְּלַת עֲלָמִין. עֲלָמָא
קְדָמָאָה: הֵאֵי עֲלָמָא דְאֶקְרִי עֲלָמָא דְפִירוּדָא, וּבַר נֶשׁ
אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ וְלֹא אֲשַׁתְּכַח. כַּד בַּעָאן לְאַסְתְּכְּלָא בֵּיהּ,
אֲסַתְּלַק מִנֵּיהּ וְלֹא אֲתַחֲזִי.

עֲלָמָא תְּנַיִנָא, עֲלָמָא דְאֵיהּ קִשִּׁיר בְּהֵהוּא עֲלָמָא
עֲלָאָה, וְדָא הוּא גֵן עֵדֶן דֵּי בְּאַרְעָא, דְדָא הוּא
קִשִּׁיר בְּעֲלָמָא אַחְרָא עֲלָאָה, וּמֵהֵאֵי אֲתִידַע וְאֲשַׁתְּמוּדַע
עֲלָמָא אַחְרָא.

עֲלָמָא תְּלִיתָאָה, עֲלָמָא עֲלָאָה טְמִירָא, גְּנִיז וְסַתִּים,
דְּלִית מַאן דְּיִדַע לֵיהּ, כְּמָה דְכַתִּיב, (ישעיה סד) עֵין
לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ. וְכֹלָא כְּגוּוֹנָא
עֲלָאָה, (קְדָמָאָה דְאַמִּינָא וּבְקִשׁוּט) דְכַתִּיב, (בראשית ט) בְּצֻלָם אֱלֹהִים
עֲשֶׂה אֶת הָאָדָם. (תָא חֲזִי וְדָאִי)

עַל דָא פְּתִיב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לֵי אֱלֹהֵיכֶם וְגו', כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ. וְאַלִין אֵינּוֹן בְּצֻלָם אֱלֹהִים, וְאַלִין יִרְתִין
יְרוּתָא עֲלָאָה כְּגוּוֹנָא דִילֵיהּ. וְעַל דָא אֲזַהַר בְּאוּרִיִּתָא,
(דברים יד) לֹא תִתְגַּוְּדוּ וְלֹא תִשְׁיִמוּ קִרְחָה. דְהָא לָא
אֲתַאבִיד, וְהָא שְׂכִיחַ בְּעֲלָמִין טְבִין עֲלָאִין וַיְקִירִין, לְהוּוֹן
חֲדָן כַּד אֲסַתְּלַק (צְדִיקָא) מֵהֵאֵי עֲלָמָא.

וְתָא חֲזִי, אֲלִמְלִי לָא חָב אָדָם, לָא יִטְעַם טַעְמָא דְּמוֹתָא
 בְּהַאי עֲלָמָא, בְּזִמְנָא דְּעֵייל לְעֲלָמִין אַחְרָנִין. אַבְל
 בְּגִין דְּחָב, טַעַם טַעְמָא דְּמוֹתָא, עַד לָא יִיעוּל לְאִינוּן
 עֲלָמִין, וְאַתְּפִשֵׁט רוּחָא מֵהַאי גּוּפָא, וְאַשְׁאֵר לִיה בְּהַאי
 עֲלָמָא, וְרוּחָא אֶסְתַּחֲיָא בְּנֵהָר דִּינּוּר לְקַבְּלָא עוֹנֶשָׁא.
 וּלְבַתֵּר עֵיילָא לְגִן עֵדֶן דְּבְאַרְעָא, וְאַזְהִמְנָא לִיה מְאָנָא
 אַחְרָא דְּנֵהוּרָא, כְּהַאי פְּרָצוּפָא דְּגוּפָא דְּהַאי עֲלָמָא
 מִמֶּשׁ. וְאַתְּלָבֵשׁ וְאַתְּתַקֵּן בֵּיתָהּ. וְתַמְן הוּא מְדוֹרָא דִּילִיה
 תְּדִיר. וְאַתְּקֶשֶׁר בְּרִישׁ יְרַחֵי וּשְׁבִיתִי בְּנִשְׁמַתָּא. וְסָלִיק
 וְאַתְּעֵטֵר לְעֵילָא לְעֵילָא, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה
 מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֻדְשׁוֹ וְגו'.

מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֻדְשׁוֹ אִמְאִי. אֲלָא רְזָא דְּמֶלֶה, בְּגִין חֲדַתוּתֵי
 דְּסִיְהָרָא, דְּאַתְּעֵטֵרָא (עטרות) לְאַנְהָרָא מִן שְׁמִשָׁא
 בְּהַהוּא זְמַנָּא. וְכֵן מִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ, מִדֵּי שַׁבַּת דָּא
 סִיְהָרָא. בְּשַׁבְּתוֹ דָּא שְׁמִשָׁא. דְּנֵהוּרָא אֶתִּיא לָהּ מִן תַּמְן.
 וְעַל דָּא כֻּלָּא חַד מְלָה. וְדָא הוּא בְּרִירָא דְּמֶלֶה, בַּר
 לְחֵיבֵיָא דְּכְתִיב בְּהוּ מִיתָה לְכֻלְהוּ עֲלָמִין, כְּרַת מְכֻלְהוּ
 עֲלָמִין. וְאַשְׁתַּצִּיין מְכֻלָּא, כִּד לָא עֵיילִי בְּתִשׁוּבָה. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא, דְּשְׁאִילְנָא וְרוּחְנָא מְלִין
 אֵילִין, וְקְאִימְנָא עֲלֵייהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִפְּרֻשְׁתָּא דָּא אוֹלִיפְנָא רְזָא

דְּחַכְמָתָא, וְאִשְׁתַּמְעוּ מִנָּה רִזִּין עֲלָיִן וַיִּקְרִינִן. תָּא חֲזִי,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח בְּאוּרֵייתָא, וְאָמַר אֲזִילוּ
 בְּאוּרְחֵי, אֲשֶׁתְּדִלוּ בְּפוּלְחָנֵי, וְהָא אָנָּא מְעִיִּל לְכוּן
 לְעֲלָמִין טָבִין, לְעֲלָמִין עֲלָאִין. בְּנֵי נְשָׂא דְלָא יִדְעִי, לָא
 מְהִימְנֵי, וְלָא מְסַתְּפְלִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אֲזִילוּ
 אֲלִילוּ הֵהוּא עֲלָמָא טָבָא, הֵהוּא עֲלָמָא עֲלָאָה דְכְּסוּפָא.
 אֵינּוּן אֲמַרִי, אֵיךְ נִיכוּל לְאֲלָלָא לֵיהּ, וְלִמְנַדְע כָּל הָאֵי.
 מַה פְּתִיב. עֲלוּ זֶה בְּנֶגֶב, אֲשֶׁתְּדִלוּ בְּאוּרֵייתָא, וְתַחֲמוּן

דְּהָא הִיא קַיִמָּא קַמֵּיכוּ, וּמִנָּה תְּנַדְעוּן לֵיהּ. (במדבר

י) וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֶה הִיא וְגו'. תַּחֲמוּן מִנָּה הֵהוּא
 עֲלָמָא, דְּהָא יְרוּתָא דְאַחְסָנָא, דְאַנָּא עֵיִל לְכוּ בֵּהּ. וְאֵת
 הָעַם הַיּוֹשֵׁב עָלֶיהָ, אֵינּוּן צְדִיקָא דְבִגְנָתָא דְעֵדוֹן,
 דְּקַיִמָּן שׁוּרִין שׁוּרִין בִּיקְרָא עֲלָאָה, בְּדַרְגִין עֲלָאִין.

הַחֲזֹק הוּא הֶרְפָּה, בֵּה תַחֲמוּ אֵי זָכוּ לְכָל הָאֵי כַּד אַתְקִפוּ
 עַל יְצָרִיהוֹן, וְתַבְרוּ לֵיהּ, אֵי לָא. אוּ כַּד אַתְקִפוּ
 בְּאוּרֵייתָא, לְמַלְעֵי בֵּה יִמָּא וְלִילִיא. אוּ אֵי אַרְפוּ יַדֵּיהוּ
 מִנָּה. וְזָכוּ לְכָל הָאֵי. הַמַּעַט הוּא אִם רַב, אֵי סְגִיאִין אֵינּוּן
 דְּאֲשֶׁתְּדִלוּ בְּפוּלְחָנֵי, וְאַתְקִיפוּ בְּאוּרֵייתָא, בְּגִין דְּזָכוּ לְכָל
 הָאֵי אֵי לָא.

(במדבר י"ג) וּמַה הָאָרֶץ הַשְּׂמֵנָה הִיא אִם רְזָא. מִדְּאוּרֵייתָא
 תְּנַדְעוּן מֶה הָאָרֶץ. מַה הֵהוּא עֲלָמָא אֵי אֲסַגֵּי טִיבוּ

עֲלָאָה לִיתְבָּהָא, אוּ אִי אֲזַעִיר מִנָּה כְּלוּם. הִישׁ בָּהּ עֵץ
אִם אֵין, הֵאִית בָּהּ אֵילָנָא דְחַיִּי, לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין,
אוּ אִי צְרוּרָא דְחַיִּי אֲשֶׁתְּכַח בְּגוּוּהָ, אִם לֹא.

(דף ק"ט ע"א)

(במדבר י"ג) וַיַּעֲלוּ בְּנֹגֵב וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן. וַיַּעֲלוּ בְּנֹגֵב, בְּנֵי
נֹשָׂא סִלְקִין בְּגוּוּהָ בְּנֹגֵב, בְּלִבָּא עֲצֵלָא, כְּמֵאן
דְּאֲשֶׁתְּדַל בְּמַגְנָא, בְּנִגְיָבוּ, דְּחָשִׁיב דְּלִית בָּהּ אָגַר, חָמֵי
דְּהָא עוֹתָרָא דְּהָאִי עֲלָמָא אָבִיד בְּגִינָהּ, חָשִׁיב דְּכֻלָּא
הוּא. בְּנֹגֵב: כְּמָה דְּאֵתְּ אָמַר (בראשית ח) חֶרְבוֹ הַמַּיִם,
וּמְתַרְגְּמִינָן נְגִיבוּ.

לְבַתֵּר וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן, עַד דְּאֵתְּי לְאֵתְּחַבְּרָא בָּהּ, קָאֲרִי
וְשֵׁאֲנֵי בָּהּ. (במדבר י"ג) וְשֵׁם אַחִימָן שֵׁשִׁי וְתַלְמִי, תַּמָּן
חָמֵי פְּלִיגָן סְגִיאִין, טָמָא וְטָהוֹר, אָסוּר וּמוֹתֵר, (נ"א בְּשֵׁר
וּפְסוּל) עוֹנְשִׁין וְאֲגָרִין. אֵלִין אֵינּוֹן אַרְחֵי דְּאוּרִיִּיתָא,
דְּקְדוּקֵי אוּרִיִּיתָא. יְלִידֵי הָעֵנָק, דְּאֵתְּיִלִּידוּ מִסְטָרָא
דְּגִבּוּרָה.

וְחֶבְרוֹן שְׁבַע שָׁנִים נִבְנְתָה, אֵלִין אֵינּוֹן שְׁבַעִין אַנְפִּין
דְּאוּרִיִּיתָא, שְׁבַעִין פָּנִים אֵית לָהּ, לְכָל סְטָרָא
עֲשָׂרָה. וְחֶבְרוֹן, דָּא אוּרִיִּיתָא, מֵאן דְּאֲשֶׁתְּדַל בָּהּ אָקְרִי
חֶבֶר. לְפָנֵי צוּעֵן מְצָרִים, תַּנִּינָן אוּרִיִּיתָא אֵית לְקַבֵּל
אוּרִיִּיתָא. וְהֵינּוּ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרָה שְׁבַעֲלִ פָּה. וְהָאִי